

DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.1.11.2025.79-96>
УДК 78.08+784.3

Світлана Степанівна МУРАВИЦЬКА,
доктор філософії з музичного мистецтва,
Київська муніципальна академія
естрадного та циркового мистецтв,
Київ, Україна,
e-mail: s.myravatska@kmaesm.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-9378-0186

КЛАСИЧНИЙ КРОСОВЕР: ГЕНЕЗА, ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВА

Анотація. Стаття присвячена становленню нового музичного напрямку «класичний кросовер», що базується на синтезі класичної традиції, естрадної специфіки та сучасного виконавства. Цей своєрідний напрям вважають інноваційно-спрямованою течією у світовій музичній індустрії, його генезу розглядають у контексті постмодернізму, концептуальною особливістю якого в мистецтві стало неприйняття поділу на «елітарне» та «масове» мистецтва та виникнення ідеї їхньої взаємодії. Чисельні розвідки музикознавців не можуть дати чітке визначення цьому культурному феномену: для одних це – стиль, для інших – жанр або напрям. На сьогодні цей феномен досліджувався переважно в культурологічному та соціологічному напрямках, оскільки сучасна музика, на жаль, і досі аналізується у контексті масової, а не художньої культури. У 60-70-ті рр. ХХ ст. митці вдаються до пошуку нових форм, жанрів, стилів не тільки в музиці, а й у вокальному мистецтві. В цей період здійснювалися перші спроби пошуків синтезу академічного й естрадного вокалу.

Своїми цікавими творчими експериментами в цей час відзначився гурт «Les Swingele Singers». У XXI ст. класичний кросовер динамічно розвивається в сучасному вокальному виконавстві й інструментальній творчості. Він представлений переважно яскравими зарубіжними виконавцями, серед яких співаки: Андреа Бочеллі, Сара Брайтман, Алессандро Сафіна, Хейлі Де Вестенра, Джош Гробан, Філіппа Джордано; піаніст Дженніфер Томас, скрипалі Девід Гарретт, Ванесса Мей, Ліндсі Стерлінг та ін. На вітчизняній сцені даний напрям зустрічається не часто. Перші спроби пошуків синтезу академічного та естрадного вокалу здійснювалися у 1960-1970-ті рр. Відзначилась діяльність співаків-сумісників цього періоду, зокрема Д. Гнатюка, Ю. Гуляєва, В. Купріної, А. Мокренка, М. Кондратюка, К. Огневого, Л. Остапенко, Д. Петриненко, та ін. На сьогодні відомі дуетні проекти Ф.Мустафаєв / Т.Самая та В.Степова / В.Сінчук, а також творчість А.Ахат, О. Чубаревої, А. Домські. Аналіз сучасної західноєвропейської музики демонструє високу затребуваність і перспективу класичного кросоверу у музично-вокальному виконавстві. Що ж до ситуації в Україні, можемо стверджувати, що на сьогоднішній день на українській національній естраді він й досі ще у процесі становлення.

Ключові слова: музичне мистецтво, сучасне виконавство, академічний вокал, естрадний вокал, класичний кросовер.

Вступ. На межі XX та XXI ст. сформувався новий музичний напрям – класичний кросовер, який відтворює класичний музичний спадок у нових мистецьких формах естрадними виконавськими прийомами. Цей популярний напрям динамічно розвивається в сучасному вокальному виконавстві. Кросовер приваблює молодих артистів

масштабністю, ефектністю, популярністю на телебаченні, десятками мільйонів шанувальників, можливістю розширити свою вокальну майстерність і проявити себе не лише в класичному академізмі, а й на естраді. Він вимагає від виконавців фундаментальної підготовки, багажу знань та навичок, універсальності артиста. Сучасні представники класичного кросовера активно театралізують свої виступи, перетворюючи їх на концерти-шоу. Зовнішній вигляд виконавця став елементом драматургії, а за логікою побудови програми концертів дедалі більше виявляється принцип калейдоскопічності.

Постановка проблеми. В українському науковому полі аналізується природа й етапи становлення синтетичного музичного напрямку, що здобув велику популярність і міжнародне визнання. Вивчення сучасної західноєвропейської музики демонструє високу затребуваність синтетичного феномену у музично-вокальному виконавстві, однак в Україні класичний кросовер, на жаль, перебуває у процесі становлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвідка будуватиметься на поєднанні історико-культурних та музикознавчих досліджень, зокрема таких вчених, як О. Бойко [1], М. Мозговий [2], Т. Самая [4], В. Яромчук [5] та даних з низки інших джерел, присвячених провідним представникам класичного кросоверу. Виходячи з цього, **метою** нашого дослідження визначено етапи становлення та перспективи нового музичного напрямку «класичний кросовер», що базується на синтезі класичної традиції, естрадної специфіки та сучасного виконавства.

Виклад основного матеріалу. У світовій музичній культурі ХХ ст. відбуваються активні пошуки нових шляхів гармонічного злиття класичної музики та сучасних музичних стилів. Вітчизняний дослідник О. Бойко вважає, що така стильова еволюція стала своєрідним рухом від

моно- до полістилістики [1]. Можна зазначити, що й сьогодні композитори схиляються до контрастності, до синтезу «несумісних» елементів, звуків, барв. Феномен полістилістики був закладений в основу нового етапу стильоутворення в сучасній музичній культурі та через закономірний перехід перетворився на новий напрям у мистецтві – класичний кросовер (classical crossover).

У музичній культурі остаточною назвою напрямку сформувалася на межі ХХ-ХХІ ст. у США. Цей своєрідний напрям вважають інноваційно-спрямованою течією у світовій музичній індустрії, його генезу розглядають у контексті постмодернізму, концептуальною особливістю якого в мистецтві стало неприйняття поділу на «елітарне» та «масове» мистецтва й виникнення ідеї їхньої взаємодії. Класичний кросовер успішно розвивається вже протягом трьох десятиліть, але й досі багато музикознавців не можуть дійти до чіткого визначення цього культурного феномену: для одних це – стиль, для інших – жанр або напрям.

Дослідниця вокальної естради Т. Самая зауважує, що в науковій і періодичній літературі цей синтетичний феномен діставав різні назви, зокрема симфо-рок, фолк-кросовер, рок-опера, кросовер, classical crossover, neoclassical, classical pop, operatic pop [4].

Це явище нечасто ставало об'єктом дослідження, а нечисленні зарубіжні й вітчизняні розвідки розглядали класичний кросовер переважно в культурологічному і соціологічному аспектах, де сучасна музика аналізується у контексті масової, а не художньої культури.

Проте музичний напрям є гармонійним поєднанням елементів класичної і естрадної музики, цей синтез можна спрямувати на надання естетичного, інтелектуально-філософського та фоново-лікувальної насолоди. Таким чином, класична музика перестає бути складною для широкого загалу, посилена відеорядом і застосуванням

піар-технологій, така музична продукція автоматично стає потужним зняряддям у популяризації класичних творів у суспільстві. Науковець В. Яромчук зауважує, що «його поява є своєрідною відповіддю на запити суспільства <...> Поява цього напрямку, хоч і не може претендувати на тотальне новаторство, але все ж є іншою, в якій можна залучити слухача до досягнення академічного мистецтва» [5, с. 167].

Як відомо, синтетичність входить до базових принципів естрадного мистецтва, складовою якого вважається музична естрада (джаз, рок та поп-напрями). В цьому контексті класичний кросовер як синтетичний напрям можна сміливо розглядати як естрадний, де відбувається гармонічне поєднання елементів класичної музики з естрадними течіями. Дослідження класичного кросовера як мистецького феномену має величезний потенціал для розвитку естрадознавства завдяки ґрунтовним розвідкам творчих досягнень представників цього напрямку [4].

Такий синтез підтверджує дослідник В. Яромчук із визначенням майбутньої перспективи кросовера: «У випадку з Classical crossover'ом доречно говорити не стільки про єдиний стиль, скільки про своєрідний синтетичний напрямок сучасної музичної культури. Це явище характеризується гнучкістю розвитку, що дозволяє поєднувати академічну основу з найсучаснішими музичними тенденціями» [5, с. 167].

Як стверджує фахівець естрадної музики М. Мозговий, на естраді давно використовують музику академічного репертуару та адаптують її для прихильників «популярної класики» [2].

Витоки класичного кросоверу сягають корінням 60-70-ті рр. ХХ ст. У цей період митці вдаються до пошуку нових форм, жанрів, стилів вокальної музики.

Здійснювалися перші спроби пошуків синтезу академічного та естрадного вокалу. Своїми цікавими творчими експериментами цього періоду відзначився гурт «Les Swingle Singers» у Франції. Спочатку він створювався для французької естради і професійно співпрацював із Едіт Піаф та Шарлем Азнавуром. Пізніше колектив виконував прелюдії і фуґи з «Добре темперованого клавіру» Й. С. Баха. Учасники октету захоплювались джазом і під час виконання цієї музики вирішили поекспериментувати з фразуванням, використавши низку прийомів, притаманних джазовій ритміці. Слід зазначити, що твори виконувалися в оригіналі, не змінювалася жодна нота, не застосовувалася імпровізація, трансформувався лише темп. Класична музика звучала в свінговій манері, з використанням «скета» – силобічного виспівування складів, яке імітує голосом музичні інструменти (переважно духові). Щоб підкреслити ритмічну пульсацію, «Les Swingle Singers» задіяли до складу колективу барабанщика і контрабасиста. Це нове, особливе звучання створило власний унікальний стиль вокального колективу і поступово привернуло увагу музичної спільноти до творчості гурту.

Т. Самая у своєму дослідженні про гурт зазначає: «Ця унікальна робота багато в чому продемонструвала сутність побудови джазової вокальної стилістики, коли без зміни авторського тексту виконавці своєю майстерністю перенесли музику в іншу епоху. Така трансформація виявилася цілком виправданою і досконалою, а їх альбом і сьогодні входить в сотню кращих альбомів світу» [4, с. 168].

На сьогодні у доробку цього колективу нараховується понад 1000 аранжувань і обробок творів різних жанрів та стилів. Від створення гурту змінилось чотири покоління, але їх синтезований стиль і звучання голосів залишаються незмінними. Унікальність вокального октету в тому, що прихильники джазу вважають його

джазовим, проте до жодної джазової енциклопедії він не увійшов, оскільки репертуар гурту виключно класичний. Сьогодні гурт «The Swingle Singers» веде активну концертну та студійну діяльність, саме через вдало обрану концепцію поєднання класичного та сучасного. Такий синтез академічної традиції й естрадного виконавства, до якого належить прийом «свінгування», видався надзвичайно успішним, а колектив (як би він не називався) вписаний до плеяди світових зірок музичного мистецтва.

Даний феномен у вокальній та інструментальній творчості представляє переважно зарубіжних виконавців, серед яких співаки: Андреа Бочеллі, Сара Брайтман, Хейлі Де Вестенра, Джош Гробан, Філіппа Джордано, Алессандро Сафіна; піаніст Дженніфер Томас і скрипалі Девід Гарретт, Ванесса Мей, Ліндсі Стерлінг та ін.

Творчість британської скрипальки Ванесси Мей (Vanessa-Mae Vanakorn Nicholson) почалася, коли їй було три роки, вона навчалась у Французькій Голландській школі, пізніше закінчила Королівський музичний коледж. Уже у десять років юна скрипалька дебютувала на міжнародній арені, беручи участь у музичному фестивалі в Німеччині, де й відбувся її перший концерт із Лондонським симфонічним оркестром. Як наймолодша виконавиця світової класики Ванесса Мей потрапила до «Книги рекордів Гіннеса», а до цього чудового результату привели її обробки класичних композицій. Наприклад, шедевр А. Вівальді «Пори року» у виконанні Ванесси Мей визначає її стиль як техно-акустичний скрипковий ф'южн, де до класичної моделі додано ритмічний риф, що осучаснює композиції XVIII ст. Також використовується доповнення різними лініями контрапункту через гру електроінструментів – на гітарах і бас-гітарах [3].

Завдяки телебаченню Ванесса Мей стала відомою не тільки у Великій Британії, де мешкає, але й далеко за

межами країни. Вихід її першого диску відзначився високим рейтингом у всесвітніх чартах більш, ніж у двадцяти країнах світу. Завдяки зростаючій популярності скрипальку було номіновано на премію «BRIT Awards» як кращу виконавицю. Артистка стала першою ластівкою серед інструменталістів у напрямі класично-кросоверного стилю.

Повертаючись до вокальної музики, варто зосередити увагу на співачці Сарі Брайтман, яка володіє унікальним голосовим тембром, а у виконавстві поєднує академічне звукоформування з естрадною вокальною технікою (субтон, мовленнєва позиція тощо). Плідний період співпраці з Е. Ллойд Веббером втілюється у повне формування вокально-виконавської індивідуальності співачки, у своєрідний синтез музичних напрямів. Переїзд Сари Брайтман до США та знайомство з продюсером Франком Петерсеном відкрило новий етап у творчості співачки. Цікавим експериментальним результатом цієї співпраці став вихід альбомів у напрямі поп-рок з більш класичним звучанням. Кар'єрний сплеск та міжнародне визнання стимулювало народження наступних альбомів Брайтман «золотого» та «платинового» рівнів, із найвідомішими класичними й естрадними творами, які втілювалися у світові турне співачки.

Артистка дуже активно використовує форму дуетних проєктів, у яких з нею співали: А. Бочеллі, Дж. Гробан, П. Домінго, Ф. Ліма, Е. Мюррей, А. Сафіна, К. Томпсон, М. Франгуліс, Л. Хуан та інші. Своїми творчими досягненнями С. Брайтман демонструє те, що вона стала унікальним явищем світової сучасної вокальної культури з міжнародним визнанням та багатомільйонною аудиторією прихильників.

Наступним представником класичного кросоверу розглянемо американського співака Джоша Гробана,

виконавський стиль якого також поєднує класичний і сучасний вокал, він також є автором пісень, музикантом і актором. Молодий співак виділяється своїм прекрасним голосом – високим баритоном із глибоким насиченим тембром. Музичні критики називають його не інакше як «музичний феномен» або «співаюча сенсація». Проте сам Джош Гробан щодо свого амплу висловлювався, ніби це не він, а сам жанр обрав його. Співак усе життя слухав абсолютно різну музику з різних частин світу і вважав, що останнє слово було саме за особливостями його голосу, які й визначили той музичний напрям, де він буде звучати найбільш природно і комфортно. Також музикант ділився своїм станом під час написання власної музики, де завжди прагнув комбінувати канонічну традицію з новими експериментальними напрямками [3].

Можна стверджувати, що Дж. Гробан є одним із найуспішніших *артистів США*, зокрема в молодому віці він є володарем двох премій «*Grammy*», премій «*Emmy Award*», «*National Arts Awards 2012*» та багатьох інших. У творчому доробку співака п'ять сольних альбомів, які отримали платиновий статус і розійшлися по всьому світу в кількості понад 25 млн. Популярний співак виконує ліричні балади багатьма мовами: англійською, італійською, іспанською, латиною, португальською, французькою, японською. Гробан має чималу армію шанувальників, що демонструє популярність творчості і співака, і класичного кросоверу.

Цікава італійська співачка Філіппа Джордано також є представницею цього синтетичного напрямку. Вона народилася в Палермо в сім'ї музикантів, зростала в італійському світі бельканто, але захоплюючись водночас і сучасними музичними жанрами. Впродовж своєї кар'єри артистка концертувала наживо з великими оркестрами, такими, як «*The Super World Orchestra*» та «*BBC Orchestra*».

У березні 2004 р. Філіппа переїхала до Лос-Анджелеса, щоб працювати над своїм новим класичним альбомом. Артистка написала кілька композицій і виступила в ролі співпродюсера. У жовтні 2004 р. вона заспівала «Ave Maria» на параді на честь Дня Колумба в церкві Святого Патріка в Нью-Йорку. Географія її концертної діяльності розширювалася, і у жовтні 2005 р. Джордано запрошують в якості спеціальної гості в гастрольний тур Енніо Морріконе по Японії. Її альбом «З любов'ю до Мексики» був спродюсований володарем «Греммі Латинської Америки» Гільермо Хіллом та здобув «золотий» рекорд із продажів.

Серед італійських співаків також є яскраві виразники класичного кросоверу, зокрема Алессандро Сафіна та Андреа Бочеллі. Тоді як Сафіна з однаковим успіхом виступає як в опері, так і на естраді, Бочеллі має титул «популяризатора оперної музики», а у 2010 р. нагороджений зіркою на голлівудській «Алеї слави» за вагомий внесок у театральне (оперне) мистецтво. Європейський «Центр людини і школи духовності» вручив А. Бочеллі премію «Мистецтво, Наука і Мир» за творчість, яка «підносить дух і зближує людей, поза межами раси, національності і релігії».

Пригадаємо ще одну виконавицю кросоверу – новозеландську співачку ірландсько-голландського походження Хейлі Де Вестенра. У чималому репертуарі співачки твори різними мовами світу (англійською, італійською, німецькою та японською), а також мовою корінного населення Нової Зеландії – маорі. Вона й сьогодні продовжує активно працювати, за що отримує міжнародні нагороди та світове визнання.

Огляд творчості західно-європейських представників класичного кросоверу демонструє високу затребуваність цього синтетичного напрямку в музично-

вокальному виконавстві. Щодо вітчизняного музичного простору, то можемо стверджувати, що на сьогоднішній день на українській національній естраді він, на жаль, й досі ще у процесі становлення.

При цьому в 1960-1970-і рр. здійснювалися перші спроби пошуку поєднання академічного та естрадного вокалу. Про це свідчить діяльність співаків-сумісників цього періоду, зокрема Д. Гнатюка, Ю. Гуляєва, М. Кондратюка, В. Купріної, А. Мокренка, К. Огневого, Л. Остапенко, Д. Петриненко та ін.

Серед поодиноких прикладів можна навести творчість української скрипальки, Заслуженої артистки України Ассії Ахат. Вона закінчила Київську муніципальну академію музики ім. Р. М. Глієра і Національну музичну академію ім. П. І. Чайковського по класу скрипки, а після стажування у Франції в Музичній академії (Ніцца) працювала солісткою жіночого струнного квартету «Carpis Plus» Національної філармонії України в Києві. Згодом, скрипалька починає сольну кар'єру у напрямі поп-музики, де в її творчому доробку п'ятнадцять альбомів. У 2019 р. у Національній опері України Ассія Ахат здійснила концертне шоу «Музична феєрія», яке транслювалося на американських телевізійних станціях PBS. Артистка бере участь у різних фестивалях, конкурсах і телевізійних проєктах, співпрацює з відомими західними продюсерами, композиторами, оранжувальниками й музикантами, серед яких К. Елінг, М. Нопфлер, Р.Плант, Ж.-Л. Понті, Е. Серра та ін.

Згадаємо дует Народного артиста України Фемія Мустафаєва і заслуженої артистки України Тетяни Самаї у концерті майстрів мистецтв на міжнародному фестивалі «Слов'янський Базар» (2003 р.), що виконували пісню Франческо Сарторі «Time to Say Goodbye» на український переклад Наталії Науменко «Час казати прощай» [7]. Їх

виконання є яскравим зразком класичного кросовера, де поєднуються академічний і естрадний вокал як у вокальній естетиці, так і у звукоформуванні. Поєднання двох вокально-виконавських принципів пропонується у версії вітчизняних артистів, де Ф. Мустафаєв спирається на класичний «еталонний» співацький звук зі звукоформуванням у високій позиції, а Т. Самая формує звук у мовленнєвій позиції та залучає субтонову естетику.

До класичного кросоверу можна віднести ще один український дует – Народної артистки України Валентини Степової та соліста рок-гурту «Галактика» Вячеслава Сінчука, які в сольному концерті співачки виконали пісню Хуліо Іглесіаса «When You Tell Me That You Love Me» (2003 р.) [6]. І якщо В. Сінчук співає з притаманною рок-виконавцям експресивною енергією (голосові прийоми реттл, гроул, скрім), то В. Степова, вихованка Київської національної музичної академії (клас професора, Народної артистки СРСР Є.С. Мірошніченко), залишається в межах класичної української вокальної школи. Свої пошуки у напрямі класичного кросоверу артистка продовжила і далі, в її репертуарі присутні класичні твори, естрадні хіти та українські народні пісні.

Серед українських виконавців, які є популяризаторами класики, можна назвати Народну артистку України співачку Ольгу Чубареву. Вокальну освіту артистка отримала у Харківському національному інституті мистецтв ім. І. Котляревського (клас професора, Заслуженого діяча мистецтв України Л.Г. Цуркан). Співачка має великий діапазон голосу, що дає їй змогу виконувати музику різних епох і жанрів та мати в своєму широкому репертуарі матеріал від класичних творів до сучасної популярної пісні та джазу. О.Чубарева є солісткою Національної філармонії України, в її концертних програмах можна почути арії з опер, вокальні номери з

оперет, популярні іспанські, італійські пісні та українські твори в джазовій обробці. Артистка багато гастролює по країні та закордоном, бере участь у всеукраїнських та міжнародних фестивалях. Така сценічна активність призвела співачку й до того, що у 2013 р. вона вирішила поєднати вокальну діяльність із роллю режисерки та продюсерки свого власного міжнародного арт-проекту «Lady Opera», який спрямований на популяризацію академічного співу та класичної музики, але новими сучасними технологіями. В межах цього проекту створено кілька концертних програм: «Сни Роксолани», «Vivere», «Еуроге».

Молоді українські виконавці також звертаються до напряму «класичний кросовер», і серед таких можна назвати Аріну Домські. Вона отримала академічну вокальну освіту у Київській муніципальній академії музики імені Р. М. Глієра та Національній музичній академії імені П. І. Чайковського (клас професора, Народної артистки СРСР Д. Г. Петриненко).

На сьогоднішній день вона є однією з відомих вітчизняних співачок класичного кросоверу, яка концертує не лише в Україні, але й у європейських країнах. Репертуар співачки складається з композицій різними мовами, зокрема англійською, італійською, китайською, українською, французькою, чеською та ін. Артистка докладас зусиль, щоб на її концертах панувала неймовірна атмосфера світу духовності, краси та гармонії високого музичного мистецтва.

Відмінність популярності класичного кросоверу у західноєвропейській культурі та в Україні, можливо, полягає у особливостях соціокультурної ситуації, а саме несформованості й невідповідності відповідної слухачької аудиторії. Для того, щоб цей напрям посів гідне місце у вітчизняному культурно-мистецькому просторі,

необхідна також державна підтримка та більш поглиблене вивчення специфіки нового музичного напрямку.

Висновки. Підводячи підсумки, зазначимо, що II пол. XX – I чверть XXI ст. відзначена активними процесами взаємодії між академічною та естрадною музично-вокальними традиціями. Музиканти при виконанні класичної музики змогли збагачувати її прийомами та естетикою, що прийшли з джазу, року, поп-музики, або зверталися до академічної музики, яка ставала об'єктом їх інтерпретацій. Співаки творчими експериментами, а саме поєднанням академічного та естрадного видів вокалу, створювали підґрунтя нового гібридного напрямку – класичного кросовера. Завдяки своїй ліричності, мелодизму і тяжінню до стильового синтезу цей напрям набув широкої популярності та виявився природно вписаним до художнього контексту сучасної світової музичної культури.

Список використаної літератури:

1. Бойко О. Українська масова музика: етапи розвитку, національні особливості: дис. ... на здобуття наук. ступ. канд. мистецтвознавства : 17.00.03 – музичне мистецтво. Київ: НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського 2017. 215 с.
2. Мозговий М. Тенденції становлення і розвитку української естрадної пісні: автореф. дис. ... здобуття наук. ступ. канд. мистецтвознавства: 17.00.01 – театральне мистецтво. Київ: Київський національний ун-т культури і мистецтв, 2007. 24 с.
3. Муравіцька С. Синтез музичної академічної та неакадемічної традицій у жанрі класичного кросовера: дис. ... на док. філософії: 025 «Музичне мистецтво». Київ:

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2023. 193 с.

4. Самая Т. Вокальне мистецтво естради: український контекст. Київ: Четверта хвиля, 2019. 153 с.

5. Яромчук В. Перспективи побутування академічного вокалу на початку ХХІ століття. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. 2017. № 2 (вип. 36). Сс. 164-168.

6. Hammond A., Bettis J. «When You Tell Me That You Love Me». (Валентина Степова, В'ячеслав Сінчук). URL: <https://surl.li/uaculd>.

7. Sartori F., Quarantotto L., укр. пер. Н. Науменко «Час казати прощай» (Фемій Мустафасв, Самая-Т). URL: <https://surl.li/cwmxnq>.

Svitlana S. MURAVITSKA,
PhD of Philosophy in musical art,
Kyiv Municipal Academy
of Circus and Performing Arts,
Kyiv, Ukraine,
e-mail: s.myravatska@kmaesm.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-9378-0186

CLASSIC CROSSOVER: GENESIS, STAGES OF FORMATION AND PERSPECTIVE

Abstract. The article is dedicated to the formation of a new musical direction – classical crossover, based on the synthesis of classical tradition, variety art specificity and modern performance. This peculiar direction is considered an innovative-oriented trend in the world music industry, its genesis is considered in the context of postmodernism, the

conceptual feature of which in art was the rejection of the division into “elite” and “mass” art and the emergence of the idea of their interaction. Numerous studies by musicologists cannot give a clear definition of this cultural phenomenon: for some it is a style, for others – a genre or direction, based on the research context of the scientist. Today, this phenomenon has been studied mainly in the cultural and sociological directions, since modern music is still analyzed in the context of mass, not artistic culture. In the 60^s and 70^s of the 20th century artists resort to searching for new forms, genres, and styles not only in music, but also in vocal art. During this period, the first attempts to search for a synthesis of academic and variety vocals were made. The group “Les Swingele Singers” was distinguished by its interesting creative experiments. Today, the classical crossover is dynamically developing in modern vocal performance and instrumental creativity. It is mainly represented by bright foreign performers, including instrumental musicians: Andrea Bocelli, David Garrett, Vanessa Mae, Lindsey Stirling, Jennifer Thomas, as well as singers Sarah Brightman, Filippa Giordano, Josh Groban, Alessandro Safina, Hayley De Westenra. This direction is not often found on the domestic stage. The first attempts to search for a synthesis of academic and variety vocals were made in the 1960^s-1970^s. The activities of singers-partners of this period were noted, in particular Yu. Gulyaev, D. Hnatyuk, M. Kondratyuk, V. Kuprina, A. Mokrenko, K. Ognevyi, L. Ostapenko, D. Petrynenko, and others. In the 21st century, the duets of the projects F.Mustafayev/T.Samaya and V.Stepova/V.Sinchuk, as well as the works of A.Akhat, O. Chubareva, A. Domski, are widely known. An analysis of modern Western European music demonstrates the high demand and prospects of classical crossover in musical and vocal performance. As for the situation in Ukraine, we can say that today on the Ukrainian national stage it is still in the process of formation.

Key words: musical art, modern performance, academic vocal, variety art vocal, classical crossover.

References:

1. Boiko, O. (2017). Ukrainska masova muzyka: etapy rozvytku, natsionalni osoblyvosti [Ukrainian mass music: stages of development, national characteristics]. dys. ... na zdobuttia nauk. stup. kand. mystetstvoznavstva: 17.00.03 – muzychne mystetstvo. Kyiv: NAN Ukrainy, In-t mystetstvoznavstva, folklorystyky ta etnologii im. M. T. Rylskoho [in Ukrainian].
2. Mozgovyi, M. (2007). Tendentsii stanovlennia i rozvytku ukrainskoi estradnoi pisni [Trends in the formation and development of Ukrainian pop song]: avtoref. dys. ... zdobuttia nauk. stup. kand. mystetstvoznavstva: 17.00.01 – teatralne mystetstvo. Kyiv: Kyivskiy natsionalnyi un-t kultury i mystetstv [in Ukrainian].
3. Muravitska, S. (2023). Syntez muzychnoi akademichnoi ta neakademichnoi tradytsii u zhanri klasychnoho krossovera: [Synthesis of musical academic and non-academic traditions in the genre of classical crossover]: dys. ... na dok. filosofii: 025 “Muzychne mystetstvo”. Kyiv: Natsionalna akademiia kerivnykh kadriv kultury i mystetstv. Kyiv [in Ukrainian].
4. Samaya, T. (2019). Vokalne mystetstvo estrady: ukrainskyi kontekst [The Variety Vocal Art: Ukrainian context]. Kyiv: Chetverta khvyliia [in Ukrainian].
5. Yaromchuk, V. (2017). Perspektyvy pobutuvannia akademichnoho vokalu na pochatku XXI stolittia [Prospects for the existence of academic vocals at the beginning of the XXI century]. Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. 2 (36),164-168 [in Ukrainian].
6. Hammond, A., Bettis, J. “When You Tell Me That You Love Me” (Valentina Stepova, Viacheslav Sinchuk). Available at: <https://surl.li/uaculd> [in English].

7. Sartori, F., Quarantotto, L., Ukrainian translation by N. Naumenko “Time to say goodbye” (Femiy Mustafayev, Samaya-T). Available at: <https://surl.li/cwmxnq> [in English].